

Breve fra Knud Nielsen

I august 1914 brød Første Verdenskrig ud. I godt fire år kom Europa til at stå i flammer. 30.000 unge mænd fra Nordslesvig, der dengang var en del af Tyskland, blev indkaldt som soldat. Af dem faldt ca. 5.300. En af de faldne var Knud Nielsen fra Ørbyhage. Han blev indkaldt som soldat i august 1915 og faldt i januar 1918.

Knud Nielsen sendte næsten hver uge brev hjem til sin hustru og børn, der boede på gården på Ørbyhage. Lokalthistorisk Arkiv i Vonsbæk har fået overdraget en del af disse breve, og redaktionen af Sognebladet har valgt kontinuerligt at bringe udvalgte breve, for at minde os om, hvor forfærdelig krig er. Det er arkivleder Irene Sørensen, der har afskrevet brevene. Første brev blev bragt for et år siden. Knud Nielsen har altså nu været i krig i et helt år.

68. Lemberg (*Ukraine*) d. 26. Oktober 1916

Min kære Hustru!

Til min store Glæde modtog jeg i dag et Brev fra dig, kære Anna og Moder. Brevet er skrevet d. 19. oktober. Ellers har jeg jo ikke hørt et Livstegn fra Eder helt siden midt i September, det har været mig en lang trist Tid ikke og høre, et eneste Ord kære Anna. Hvorledes gik det dig. Det er godt nu, at det gaar Fremad med Sundheden, min Kære, jeg vil med Guds hjælp haabe, at det værste er overstaet og at du snart maa blive fuldstændig rask. Det er jo saa rart, kære Anna, at du har Moder hos dig. Det er jo ogsaa svært for dig, kære Moder, du har megen Tummel med os og megen besvær. Jeg kan jo ikke herfra sende dig andet en hjertelig Tak. Jeg vil haabe, at den skrækkelige Tid snart var til ende, at vi kunde komme lidt sammen igen og at vi kunde gengælde lidt af al den Godhed, du har bevist imod os. Ja jeg seer, kære Moder, at du har store Vanskeligheder med Ryggen. Dette er ikke let i denne Krigens Tid, alt er jo saa strengt, men trods alt vi er meget glad for at du har beredt min kære Kone den store Glæde og hjælpe hende saa godt.

Breve fra Knud Nielsen

Hvorledes gaar det ellers med Sundheden, kære Moder, er du nogenlunde rask? Og hvorledes gaar det med Fader, er han rask og kan arbejde endnu. Hvorledes gaar det Max? Hvor rejser han hen til November, naar I faar den nye Karl? Hvorledes gaar det ham? og tante Petra og Chr. . De har end ikke haft Bryllup endnu. Og saa lille Søster, hvor hun er bleven en sød Pige hos Eder, kære Moder, men hun har maaske lidt for stort Spillerum hos Eder. Hun maa ikke altid sætte sin Vilje igennem. Gid at vi snart maatte leve sammen med vore kære. De smaa Drengere ere vel lydige? Lille Niels er vel altid ude hos Magge, saa gaar Tiden jo bedst for ham den lille Fyr og lille Peter kan han snart gaa nu. Eller kravler han endnu rundt inden for hos Moder. Han er ellers en lille og stærk Karl, maaske er han temmelig svær. Du skriver kære Moder, at han er et Vræel. Tiden bliver ham vel lang inde, han er jo vant til altid og være ude, er det ikke ogsaa for Tænderne han er saadan, ellers er han en lille kvik Dreng. Gid at vi snart maatte leve sammen med de kære Smaa. Du skrev, min kære Anna, at du har ofte skrevet og ogsaa sendt 1 Pund Smør, jeg har slet intet faaet undtagen dette Brev, jeg troer nok, at alt er gaaet tabt, for hvad vi ikke faar her bliver ikke sendt tilbage, det gør mig meget ondt min kære. Du mener mig det saa godt og saa faar jeg intet deraf. Her lider jeg jo ingen Nød.

Her har jeg det godt, men det vare kun ved et par Dage til saa maa jeg jo vel langs igen til Skyttegravene. Men jeg er bange faar at det kommer igen, naar Kulden kommer. Det sidder i Ryggen. Nu har jeg været her siden d. 9 Oktober og i dag er det den 26. Lider du meget, kære Anna? Det er svært for dig, min Skat, særlig nu naar Moder rejser saa staar du igen med det hele alene, men vær meget forsigtig kære Anna, at det ikke tager dig ned igen. Jeg vil da saa gerne have dig sund og rask, naar jeg engang skulde faa den Glæde og komme hjem til Eder igen. Du skriver kære Anna, at du har skrevet alt om Kornet samt Tærskningen. Jeg har jo slet intet faaet. Jeg vilde saa gerne vide hvorledes det har givet af hver Slags. Det meste Halm staar jo ude er det godt dækket?

Breve fra Knud Nielsen

Hvem har hjulpet med Tærskningen og kørt Maskinen til og fra? Med Høsten i Blesholm gaar det smaat, det bliver da vist ødelagt saa sent paa Tiden, det tørrer jo ikke noget nu. Det er kedeligt. Jørgen er vel ogsaa her i Galicien? Jes Elberg er nu kommen til Rusland, skriver Søster Grete. Jeg fik et Kort fra hende i dag. Hans bliver saa hjemme 3 Maaneder igen, det er godt for ham. Han har saa faaet et par Heste igen. Det er ellers mange Penge, men han kan jo ikke undvære dem. Da han nu har faaet saa meget Land. Nu maa jeg slutte for dennegang med de Hjerteligste Hilsner til min kære Anna, til Moder, de kære Smaa og Dagmar fra Eders Knud. Saa indtil videre hjertelig Tak for alt, kære Moder, og hils dem alle mange Gange i Lunderskov og Kolding ligeledes i Blesholm og Dyrehave naar du kommer derom. Lev alle vel og god Bedring min kære Anna og skriv flittig din K.

71. Reservelazarett d. 10. November 1916

Min kære Hustru!

Mange Tak for Eders kære Brev, som jeg har modtaget fra mit kære hjem. Altid syg kære Anna. Jeg havde glædet mig til at du nu var ved at blive rask, men saa er det det samme igen. Maaske du nu min kære Anna ved Guds hjælp saa nu maa have det værste overstaaet. Det hele stammer jo vist fra det første. Du har saa vist ikke faaet Lungebetændelse. Men Hansen har ikke faaet dig rigtig ren, kære Anna, og derfor har du saa alle disse Lidelser. I har saa forsøgt og faa mig Hjem, men det er jo ikke let, at Lægen har nægtet det er jo let forstaaelig. Han har jo gjort sit bedste to gange for og faa mig hjem, men det er blevet afslaaet saa har han jo ikke villet igen. Jeg ville ellers saa gjerne have været et par Dage hos dig min kære. Jeg har ogsaa spurgt for hos Lægen Om jeg ikke kunde blive forflyttet til mit Hjem til jeg blev fuldstændig rask,

Breve fra Knud Nielsen

men det kunde ikke lade sig gøre, saa skulde Sygdommen vare endnu to Maaneder. Naar jeg var rigtig syg eller saaret saa kunde det have gaaet, men ikke med Kenmothismus. Saa snart vi er raske, bliver vi straks sendt ud igen. Der er saa ikke meget udsigt, at jeg faar den Glæde og faa Eder og see denne Gang. Gid dog at det hele var til Ende, at vi maatte leve sammen igen. I Dag er det lige et aar siden jeg rejste ud første gang. Det har været et langt sørgeligt aar. Jeg har det elles godt her. Forplejningen er god, men Smerterne vil ikke rigtig forsvinde. Jeg har nu faaet 3 varme Bade. Først Bader jeg i rigtig varmt Vand et Kvarter saa bliver jeg indhyldet i uldne Tæpper 1 Time for rigtig og Svede. Du kan tro min, kære Anna, det er en Varm Tur. Af Eders Brev seer jeg til min Glæde, at du endnu, kære Moder, er hos Anna. Det var da godt, at du ikke var rejst da hun blev saa syg igen. Du er vel saa ked og træt af al den Tommel og Besvær med os, du har jo gjort os meget godt kære Moder, gid at den Tid maatte komme, at vi kunde gøre det lidt godt igen. Gid du maatte faa din Orlov forlænget, at du kunde faa vor lille Moer paa Bennene før end du rejser. Saa maa det gaa som det bedst kan. At du ikke ønsker og komme paa Sygehuset kan jeg godt forstaa, min kære Anna, hvis det nogenlunde kan gaa uden skal du heller ikke og desuden er du jo altid hjemme og kan sige Besked for snart ere der jo et og snart et andet løs. Ellers er der jo slet ingen der ved Besked. Er lille Peter vild, kære Anna, kan han gaa selv nu? Maaske Søster Grete kunde tage ham en lille Tid ellers som Moder siger saa ere vi ellers snart spredt for alle Vinde, kære Anna. Lille Søster i Lunderskov, lille Peter maaske i Blesholm, du min kære Anna ligger hjemme meget Syg og jeg paa et Lazaret langt ude i Tyskland. Det er et sørgeligt Billede. Du skriver kære Anna, at du ikke kan finde paa Kortet hvor jeg er. Staden Forst ligger i Provins Brandenburg i samme Provins som Berlin. Den ligger saadan omtrent 20 Mil syd for Berlin efter (Splesien) Jeg har ingen Kort her, men den skal nok findes. Den har 5400 Indbyggere.

Breve fra Knud Nielsen

Hvordan ellers Staden ser ud kan jeg ikke sige, da jeg slet ikke har været der endnu. Jeg er nu oppe hver Dag og gaar lidt rundt. Tiden bliver mig lang. Vi har jo nok noget og læse i, men man tænker jo altid paa sine kære. Jeg har ikke, kære Moder, faaet dit Brev som du skriver om. Jeg har blot faaet 1 eneste Brev i Lemberg som I begge havde skrevet og nu dette her igaar Aften. Heller hverken Pakken med Smør eller den med Kage har jeg faaet. Det er desværre alt gaaet tabt. Naar Østerigerne ikke kan finde Adressen, kaster de uden videre alle bort desværre kommer intet tilbage, det er sørgeligt, kære Anna, da du har maaget det saa godt for mig. Har du modtaget alle de Kort, kære Anna, som jeg har sendt fra L. Jeg har vist sendt 12 til dig og 4 til Dagmar. Jeg syntes nemlig Kortene var saa smukke og jeg sendte dig næsten 1 hver dag. Maaske de heller ikke ere ankomne. Jeg lovede dig i sidste Brev, et Billede af Lazarettoget, kære Anna, men det er nu forsvundet. Det var heller ikke videre smukt. Roerne er saa allerede hjemme. 25 Læs det er jo nogenlunde, men forrige Aar havde vi omtrent 40 Læs, hvorledes er ellers alt derhjemme? Trives Kalvene godt? Svinene ere jo ikke saa nær fede endnu skriver du, min kære Anna. Moder kan jo nok see hvorledes alt seer ud, Anna kan jo ikke komme rundt ude. Lille Niels kan han nok være ude og lege endnu eller er det for koldt, men han er jo ikke forfrossen. Her regner det stærkt idag, det har frosset i Nat. Jeg beder Eder nu og fortælle mig lidt nyt og godt derhjemmefra og lad det ikke vente for længe. Jeg venter med Længsel hver Dag hvorledes er alt hjemme i Lunderskov, kære Moder, du bedes hilse dem alle mange gange naar du skriver. Ligeledes i Kolding. I har jo faaet en ny Karl hils ogsaa ham mange gange. Hvor er Max bleven af? Hils ogsaa Nis. Nu maa jeg slutte med en Hjerteligt og en venlig Hilsen til dig, min lille Anna, til Moder, de kære Smaa og Dagmar og alle vennerne og Bekendte fra din Knud.